

PSY 475 VĚDECKÁ KOMUNIKACE

PŘEDNÁŠKA: ODBORNÁ PUBLIKACE

Hana Macháčková
Lenka Dědková
Věra Kontríková
Jan Šerek

STRUKTURA

STRUKTURA

STRUKTURA

Metoda

Výsledky

STRUKTURA

STRUKTURA

- Teorie (introduction)
- Metoda + výsledky (methods + results)
- Diskuse (discussion)
- Projdeme postupně každou z nich
- Nejdříve ale několik základních jazykových doporučení, které se vztahují především k teorii a diskusi

DOPORUČENÍ

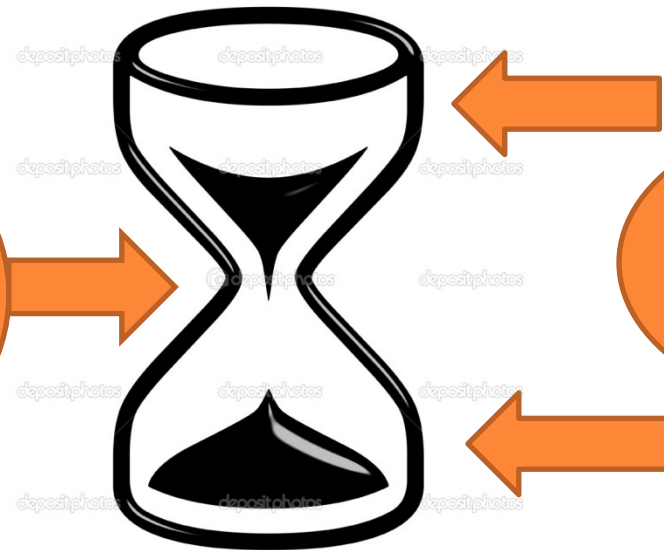
- „Z většiny“ se snažit psát o lidech
- Přece jen jsme psychologové a zabýváme se v první řadě lidmi
  - Ve své práci chci zjistit, zda děti, které doma zažívají více konfliktů mezi rodiči, mají ve škole horší studijní výsledky.
- X
  - Ve své práci chci zjistit, zda úroveň mezirodičovského konfliktu v rodinách subjektů predikuje horší studijní výsledky ve školním prostředí.
- O proměnných (faktorech, prediktorech, atd.) mluvíme také, ale především v metodách a výsledcích

DOPORUČENÍ

operacionalizační rovina

faktory, mechanismy,
prediktory, proměnné

konceptuální rovina o lidech

DOPORUČENÍ

- Nesnažit se za každou cenu psát „akademicky“
- Nic takového neexistuje, ale spousta lidí věří že ano
  - Pubescence a adolescence je velmi vulnerabilní periodou, v níž se zvyšuje signifikance kvality relačních faktorů.
- Výsledný efekt je často opačný než člověk zamýšlí
- Text již tak obsahuje spoustu komplikovaných konceptů, neztěžujme to čtenáři ještě více

DOPORUČENÍ

- Je dobré vyhnout se:
  - cizím slovům
  - např. úzkostnost vs. anxieta
  - míra použití cizích slov pozitivně nekoreluje s kvalitou textu 😊

DOPORUČENÍ

- Je dobré vyhnout se:
  - Užívání odborných termínů **kde opravdu nejsou třeba**
  - viz dvě roviny článku
  - „jak děti zvládají situaci“ vs „jaké copingové strategie mladší adolescenti aplikují v této situaci“
  - Druhá je vlastně výzkumná otázka, patřila by do metod, ale text v teorii jen zbytečně komplikuje
  - Navíc, pokud nám v článku o coping vůbec nejde a je zmíněn spíše okrajově, můžeme mluvit jen o zvládnání

DOPORUČENÍ

○ Je dobré vyhnout se:

- Vycpávkám
- Občas je použít musíme, ale dejme si na ně pozor
- Části vět: „Vezmeme-li v úvahu prezentovaný problém...“ atd.
- Ale i celé věty:
  - „Naše studie přinesla několik překvapivých zjištění.“
  - „Výsledky hovoří o několika skutečnostech.“
  - V teorii čtenáře nejdříve seznámíme s proměnnými důležitými pro náš výzkum.“

DOPORUČENÍ

- Je dobré vyhnout se:
  - Dlouhým (a ještě krkolomým) souvětím
  - Pozor na „přemíru interpunkce“ (čárky, středníky, pomlčky) a závorek
    - Tudíž, předpokládaje pozitivní efekt, autoři studie předložili zkoumaným osobám (z nich bylo 5 mužů a 4 ženy) měrný nástroj (dotazník přejatý od Jones a kol., 1968) a pozorovali průběh situace, v níž byly zkoumané osoby zasazeny a během níž se projevil očekávaný efekt; stalo se tak ovšem v čase delším, nežli bylo autory této studie predikováno, nicméně v čase kratším, než uváděli Smith a kol. (1969), tudíž interpretace této skutečnosti, podobně jako skutečností uvedených výše (mj. testů ZKÚ) je nejspíše spojena s (již uvedenými) výsledky Cohena a Cohenové (1987).

DOPORUČENÍ

- Je dobré vyhnout se:
  - Trpnému rodu
  - „bylo zjišťováno“ vs. „zjišťovali jsme“
  - „Ve studii bylo použito“ vs. „použili jsme“

DOPORUČENÍ

- Nebát se opakovat, shrnovat, připomínat
  - Aneb „tato myšlenka je přece zmíněna na straně 1“!
- Ulehčeme čtenáři práci
  - Je těžké zapamatovat si vše, co jsme sami našli v průběhu několika měsíců práce
  - Je ještě těžší spojit jednotlivé poznatky s výsledky a vyvodit z nich patřičné závěry
- To je naše práce – čtenář bychom měli provést vším, co v textu prezentujeme
  - I ve výsledcích _ nejdříve zopakujte otázku, pak daný výsledek.
- **Přesto - se zdravou mírou, a ve chvílích, kdy je to potřeba**
- Dobré je shrnutí odstavců v teorii a vyjádření otázky či přímo hypotézy, jež z odstavce vyplývá

Age differences

Adolescent theories generally assume that pre- and early adolescence is characterized by an unstable self (Brinthaup and Lipka, 2002; Harter, 1999; Shaffer, 1996). In this period, dramatic developmental transitions take place, including pubertal changes, cognitive–developmental advances and changing social expectations (Brinthaup and Lipka, 2002; Harter, 1999). The combination of these changes makes pre- and early adolescence a critical time for the consideration of self and identities and thereby, identity experiments (Harter, 1999). Therefore, we anticipate that internet-based identity experiments will be more common in pre- and early adolescence than in middle and late adolescence.

We also expect that the need for self-presentation on the internet will be most significant among pre- and early adolescents. Young adolescents often engage in imaginative audience behaviour (Elkind and Bowen, 1979). They tend to overestimate the extent to which others are watching and evaluating and can be extremely preoccupied with what they appear to be in the eyes of others (Erikson, 1963; Harter, 1999). Based on these considerations, we investigate the following research question:

RQ1: Do pre- and early adolescents tend to engage more often in: (a) internet-based identity experiments; and (b) various self-presentational strategies, than middle and late adolescents?

STRUKTURA ČLÁNKU

TEORIE

- ...aneb úvod (introduction)
- Představení toho, co chceme zkoumat
- U empirického článku mnohem menší rozsah než v závěrečných pracích!
- Poznatky, které jsou významné pro volbu tématu, metody a interpretaci výsledků
  - Na co navazujete – představte literaturu a zjištění důležité pro studii
- Nepatří tam věci, které se přímo nevztahují k problému
  - Často snaha prezentovat co nejvíce
  - Ovšem nepředstavujete problém jako takový, ale jen jeho část!
- Pokud existuje přehledová studie shrnující poznatky o tématu, citujte ji – ušetříte si práci

TEORIE

- V teorii také popište vlastní přístup k tématu
  - Např. teoretickou perspektivu, na co/koho se zaměřujete a proč (např. vynořující se dospělost)
- Souvisí s tím, jak to chceme zkoumat.
- Jaké nové poznání přinášíte? O čem postrádáme poznatky? Kde je nějaký rozpor?
- Jaké jsou implikace – pro teorii, pro praxi
- Proč? Proč – a pro koho – je to důležité?
  - Nestačí mít „interesting question“, která ale zajímá jenom nás. Proč myslíte, že je to tak?

TEORIE

- Jaké jsou hlavní hypotézy a otázky, a jak navazují na teorii
  - Nemějte hypotézy, které nenavazují na představenou teorii
  - Pokud opravdu žádná není, také to uveďte
- Mějte na paměti, že teorii budou
  - číst lidé z oboru – není třeba říkat triviality
  - ale neznají problematiku, na niž se zaměřujete – je potřeba shrnout a definovat základní poznatky
  - pokud kolega/kolegyně ze stejného oboru čte text a něco není jasné, je potřeba na tom zapracovat
- Pozor na „samozřejmosti“ – jsou silně subjektivní!

TEORIE

- Teorie směřuje k výzkumné otázce a hypotézám

METODA

- Detailní popis průběhu studie
- Nutné všechny informace k tomu, aby
  - Čtenář mohl posoudit výsledky
  - A aby studie mohla být replikovaná
  - Bylo možné zahrnout ji do metaanalýzy
- Dělí se na části:
  - sample (+ data collection)/výzkumný soubor a sběr dat
  - Measures/metody měření
  - někdy také plan of analysis/plán analýzy – před výsledky

METODA

- **Sample + data collection (procedure)**
- Všechny důležité informace (přestože nejsou součástí analýzy)
  1. N
  2. Věk (M a SD)
  3. Zastoupení pohlaví, etnik, SES, vzdělání, město/vesnice a cokoli dalšího...(v procentech)
  4. Specifický charakter populace – nadané děti, ADHD...
  5. Jestli jsou podvzorky a jak se liší
  6. Způsob získávání vzorku: typ výběru, z jaké populace, z jakého souboru
  7. Kolik odmítlo (attrition) - a jestli to nějak zkreslilo vzorek
  8. Časový rámec sběru, kde byl proveden, kým, za jakých podmínek
  9. Etické otázky (např. informovaný souhlas, odměna)
  10. Další?

METODA

- **Measures** – musí navazovat na koncepty definované v teorii
- V jaké byly formě – dotazník, rozhovor
- V jakém jazyce; příp. jestli byl překlad a jak se dělal
- Konkrétní nástroje – škály, indexy, pozorovací schémata
- Jestli byla opakovaná měření

METODA

○ Kvantitativní: popis proměnných:

1. Výčet položek (nebo příklad)
2. Z kolika položek
3. Jak byl škála vytvořena (průměr, sčítání, count...)
4. Průměr, SD
5. Kódování odpovědí – důležité pro interpretaci“ (např. Ne=0)
6. Jaká je validita (faktorové řešení, zda převzato odjinud) a reliabilita (Alfa)

Kvalitativní: operacionalizace konceptu, na který se zaměřujete (např. spokojenost, soukromí, kyberšikana)

METODA

○ Jak measures zkrátit...

- Pokud jsou informace o sběru či použitých měřeních jinde, odkažme na ně
- Například v jiném článku, nebo pokud jsou dostupné na internetu (EUKO II report)
- Můžete dát příklad jen dvou položek u škál

METODA

- Někdy také plan of analysis – před výsledky
- Především pokud jde o komplikovanější postup
- Umožní čtenáři sledovat jednotlivé kroky analýzy

METODA

- Three multinomial logistic regression models, including the same predictors, were estimated. First, the frequency of ESM was predicted using “no ESM” and “sporadic ESM” as reference categories which were compared with “frequent ESM”. Second, the place of ESM was predicted with “no ESM”, “only online ESM”, and “only offline ESM” serving as reference categories which were compared with “both offline and online ESM”. Finally, the type of online ESM was predicted. ESM only to images that pop-up accidentally was set as a reference category in order to compare accidental online ESM with ESM on social networking sites and ESM on pages where sexually explicit material is usually sought (adult/X-rated and peer-to-peer sharing websites).

VÝSLEDKY

- Uvedení použitých metod analýzy
- Předpokládejte základní znalost statistiky a nevysvětľujte známé věci (ani referencí)
- Pokud ale používáte neznámou metodu, popište ji, společně se způsobem interpretace
- Podobně, pokud je to potřeba, vysvětlete použití konkrétní metody pro Vaši analýzu (může být v plan of analysis)
  - proč zrovna konstruktivistická grounded theory
  - proč logistická a ne lineární regrese

VÝSLEDKY

- Shrnutí výsledků – všech potřebných údajů
- Držte se APY
- I nesignifikanční údaje
- Missing data (procenta, zdůvodnění)
- Používejte hodnoty, ale také popisujte slovně
  - „Byl zjištěn pozitivní vztah mezi X a Y ($r(245)=.050$, $p=.021$)“
- Prokládejte kvalitativní studii citáty, ale střídavě: nesmí převažovat nad Vaším textem

- Z vyjádření dobrovolníků k tomu, jak vnímají svou motivaci k dobrovolnictví nyní, případně jak vnímají rozdíl mezi současnou motivací a motivací, která se k dobrovolnické činnosti přivedla původně:
- Jarka: „Když jsem začínala, tak jsem se nechala ukecat docela na všechno, zatímco teď to dokážu víc posoudit a vybrat si. **Ze začátku jsem do toho šla spíš kvůli tomu získání praktických zkušeností – a teď kvůli tomu, že mě to baví.** Teď vím, že nemůžu dělat cokoliv – totiž, nemůžu si dovolit dělat cokoliv z časových a mých psychických (smích) důvodů – protože abych se nezbláznila úplně.“
- Martina: „Teď už mě to musí zaujmout, **už si hodně vybírám.** Třeba že dopředu budu vědět, že se tam naučím něco nového. Teď už to dělám spíš pro zábavu.“
- Jarka i Martina tedy souhlasně vypovídají o tom, že nyní už dobrovolnictví vykonávají hlavně pro zábavu. – Zbyněk s Radkem se ve svých odpovědích zaměřují více na pokroky ve schopnostech, které nyní mohou do své dobrovolnické činnosti vkládat:
- Zbyněk: „**Tenkrát, když jsem do toho šel, jsem ani netušil, že u toho vydržím tak dlouho,** abych řekl pravdu. Tenkrát jsem do toho šel, protože jsem chtěl pomoci hlavně kámošovi – a teďka už jsem tam i ve správné radě – že prostě vidím, že to má nějaký výsledek, že to nějakým způsobem funguje. **Tenkrát to byl opravdu krátkodobý cíl.**“
- Radek: „Protože vím už, o co tam jde, tak se na to můžu nějakým způsobem připravit a nemusím vařit takříkajíc z vody úplně. **Že už můžu poskytnout nějaký svoje nápady.**“
- Dana o rozdílu mezi svou motivací počáteční a současnou: „Ten posun byl, byl v tom, že sice jsem šla do toho, že nikdy nevíš, jaká zkušenost se ti bude hodit, ale na druhou stranu je pravda, že (jak mi řekl XY) tak každé si tady vlastně hojíme svoje ego – tak určitě jo. ...Když jsem do toho šla, tak **jsem do toho šla, že jako chci vidět, že budu úspěšná.** A je pravda, že z tadyhle toho jsem velice ...jako teď jsem ráda za ty roky, že jsem z toho mohla ustoupit a že **to právě je jenom o tom být s těmi lidmi, s tím, že i já jsem ráda, že oni jsou se mnou** – že to je teda na týdenctý bázi. (...) Člověk když jde do toho, tak si myslí, že si právě jako strašně namastí to svoje ego, protože bude úspěšnej, ale pak přijde na to, že vlastně to nejde – že to prostě o tom není.“
- Dana tedy podle svých slov taktéž zaznamenala jistý posun v pohledu na to, co pro ni dobrovolnictví znamená, z hlediska výše rozebraných kategorií se tak nejvíce přiblížila motivačnímu tématu společenského kontaktu a interakce.

VÝSLEDKY

- Mnoho údajů dávejte do tabulek (např. korelace 10 proměnných), méně spíše do textů
  - „Byl zjištěn pozitivní vztah mezi X a Y ($r(245)=.050$, $p=.021$)“
- Ve vhodných případech používejte grafy (např. statistické interakce) a modely (kategorie u zakotvené teorie, SEM)

VÝSLEDKY

- Jak výsledky zkrátit...
- Dát informace do přílohy (nebo je nechat dostupné u autora)
  - Například u komplikovanějších statistických analýz, přepisy rozhovorů...

DISKUSE

- Je zřejmě nejdůležitější část článku. Věnujte jí dostatek pozornosti, i když už jste na konci s energií 😊
- Zhodnocení výsledků, hlavně ve vztahu k Vaším otázkám a teorii
- Ale také další vysvětlení:
  - Proč něco co vyšlo stejně/jinak?
  - Proč se výsledek liší od Smith a kol.?
- Začněte jasně tím, co jste prokázali (ve vztahu k tomu, co jste očekávali)
- Dost prostoru věnujte především těm zajímavým zjištěním, nesnažte se stejnoměrně diskutovat úplně vše.

DISKUSE

- Neopakujte pouze to, co už zaznělo v teorii a ve výsledcích – diskuse musí přinést něco nového.
- Nezůstávejte jen u ne/potvrzení předchozích zjištění, nabídněte vysvětlení proč se tak stalo.
- Především na konci pak uveďte širší implikace, nové otázky, obecnější zamyšlení.
- Diskuse se zabývá více zjištěními, měla by ale mít určitou strukturu, kterou lze sledovat
  - Např. postupně diskutujete výsledky s ohledem na skupiny anebo na proměnné

DISKUSE

- V diskusi uveďte významné limity
  - specifický vzorek, nízká síla testu, omezení měrných nástrojů
- Také přesně uveďte, proč jsou pro vaši studii limitující.
- Ale celkově buďte pozitivní ohledně vlastní práce!
  - První věta z diskuse jedné bakalářské práce:
  - „Příliš nízká vnitřní reliabilita a celkový rozpad škály sebe-otevírání způsobil značné komplikace v možnostech analýzy a ověřování hypotéz.“
  - A věta ze závěru
  - „Pohlaví, vliv ostatních sledovaných proměnných vedl buď k jinému efektu, než jsem původně předpokládala, nebo se tento vliv nepodařilo dokázat. Hodnota této práce tak spočívá především ve zjištění, kudy cesta nevede.“

